

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 05 kwietnia 2024 r.
znak sprawy: BM.zp.058.10.2024

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelacje nr 1880.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 1880, złożoną przez Posła na Sejm RP Pana Grzegorza Rusieckiego, w sprawie ograniczenia biurokracji w rolnictwie, uproszczenia prawa, zmniejszenia liczby i intensywności kontroli oraz zwiększenia swobody działania sektora rolnego w celu poprawy jego konkurencyjności na globalnym rynku spożywczym, przedstawiam następujące informacje:

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje sytuację w rolnictwie i reaguje na potrzeby w zakresie zmniejszania biurokracji oraz wprowadzania niezbędnych uproszczeń. Należy mieć na uwadze, że realizacja wsparcia finansowego wiąże się z wydatkowaniem środków publicznych i zadaniem organów publicznych jest również dbanie o to, żeby były one wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Niemniej jednak, mając na względzie trudną sytuację rolników, istotne jest jak najszybsze wprowadzenie uproszczeń i zmniejszenie obciążeń administracyjnych.

Dobrym przykładem jest zatrzymanie procedowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115. Doprowadzenie do odrzucenia projektu nieakceptowalnych i nadmiernie zbiurokratyzowanych przepisów, które wdrażały niektóre z założeń Europejskiego Zielonego Ładu, jest najlepszym

przykładem działań na rzecz ochrony interesów polskich rolników na forum Unii Europejskiej.

Dążymy do osiągnięcia właściwej równowagi pomiędzy potrzebami ochrony środowiska oraz ochrony upraw tak, aby nie zaburzać podstawowej funkcji rolnictwa jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego państwa, także w kontekście unikania nakładania na rolników nadmiernych obciążeń administracyjnych.

W styczniu 2023 roku został uruchomiony Plan Strategiczny WPR na lata 2023-2027. Wdrożenie Planu jest monitorowane na bieżąco tak, aby zapewnić sprawną realizację wyznaczonych celów szczegółowych i ograniczyć bariery administracyjne dla beneficjentów, w szczególności dla rolników.

Podsumowaniem prowadzonej dyskusji nt. uproszczenia WPR i zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na rolników, jest wspomniany wcześniej projekt KE dot. zmiany unijnego rozporządzenia 2021/2115 i rozporządzenia 2021/2116¹, mający na celu uproszczenie przepisów w zakresie warunkowości i ekoschematów. Zmiany zaproponowane przez KE należy ocenić pozytywnie, gdyż znacznie upraszczają, zgodnie z oczekiwaniami rolników, elementy Zielonego Ładu. Ponadto, KE wprowadziła możliwość zastosowania niektórych z tych przepisów retroaktywnie, czyli jeszcze w 2024 roku.

Rozwiązania zaproponowane przez KE w projekcie zmiany rozporządzeń bazowych wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez Polskę postulatom i obejmują w szczególności:

- zniesienie ugorowania 4% gruntów ornych (norma GAEC 8) – będą możliwe do zastosowania trzy opcje, tj.:
 - 1) stosowanie dotychczasowych przepisów z rozporządzenia 2021/2115²;

¹ Projekt Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435, str. 1, z późn. zm.).

- 2) skorzystanie z częściowej derogacji - rozporządzenie wykonawcze 2024/587³, lub
- 3) przeniesienie w 2024 r. obowiązku ugorowania i tworzenia nowych elementów nieprodukcyjnych z GAEC 8 na poziom ekoschematu.

Niemniej jednak, jeżeli państwo członkowskie chce skorzystać z opcji numer 3 już w 2024 roku to w przypadku gdy nie ma odpowiedniego ekoschematu, to musi go utworzyć. Może to być jeden ekoschemat, który będzie uwzględniał ugory i elementy nieprodukcyjne lub kilka ekoschematów, np. jeden w zakresie ugorów, drugi w zakresie elementów krajobrazu. KE zaznaczyła, że na poziomie GAEC 8 pozostaje nadal obowiązek utrzymania elementów krajobrazu – są to określone w polskim Planie Strategicznym WPR 2023-2027 drzewa będące pomnikami przyrody, oczka wodne poniżej 100 m², rowy do 2 metrów szerokości;

- możliwość wyboru między dywersyfikacją a zmianowaniem (norma GAEC 7) – od 1 stycznia 2024 r. KE proponuje, aby rolnicy mogli mieć wybór: albo stosować dywersyfikację upraw (tj. różne uprawy) albo zmianowanie (tj. określone następstwo upraw roślin). W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw o powierzchni: **(i)** od 10 do 30 ha gruntów ornych wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%; **(ii)** powyżej 30 ha gruntów ornych wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95%;
- uproszczenia w normie dotyczącej obowiązku utrzymania okrywy glebowej (norma GAEC 6) - państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej, co ułatwi rolnikom wykonywanie określonych zabiegów agrotechnicznych w dogodnym czasie;
- dla małych gospodarstw – gospodarstwa do 10 ha użytków rolnych nie będą podlegały sankcjom związanym z realizacją norm środowiskowych (tzw. warunkowości). W praktyce oznacza to zwolnienie gospodarstw do 10 ha użytków rolnych z tych wymogów;
- ogólny przepis umożliwiający państwom członkowskim wprowadzenie tymczasowych i ukierunkowanych odstępstw od niektórych wymogów warunkowości w związku z coraz bardziej nieprzewidywalnymi warunkami pogodowymi, które mogą uniemożliwić rolnikom spełnienie wymogów.

³ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2024/587 z dnia 12 lutego 2024 r. ustanawiające odstępstwo od rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do stosowania normy dobrej kultury rolnej gruntów zgodnej z ochroną środowiska (norma GAEC) 8, dat kwalifikowalności wydatków do wkładu z EFRG oraz zasad dotyczących zmian planów strategicznych WPR w zakresie modyfikacji pewnych ekoschematów w odniesieniu do roku składania wniosków 2024 (Dz. Urz. UE L 30, str. 587)

Niemniej jednak w przepisach krajowych wprowadzone zostały już ułatwienia administracyjne dla rolników, obejmujące w szczególności:

1. w przypadku niektórych praktyk w ekoschemacie Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi:
 - wprowadzenie możliwości posiadania innej dokumentacji potwierdzającej realizację wymogów w ramach praktyki, która będzie zawierała m.in. takie informacje jak:
 - numer działki ewidencyjnej oraz oznaczenie działki rolnej,
 - wielkość powierzchni uprawy,
 - datę i rodzaj wykonanych zabiegów agrotechnicznych, rodzaj uprawy;
 - rezygnacja z obowiązku składania oświadczenia o dacie zbioru uprawy w plonie głównym w terminie 7 dni od dnia zbioru tej uprawy na rzecz prowadzenia rejestru zabiegów agrotechnicznych;
 - rezygnacja z obowiązku składania oświadczenia, że rolnik nie otrzymał decyzji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w sprawie przyznania dofinansowania na zakup nawozu wapniowego;
 - dodanie możliwości potwierdzenia realizacji praktyki Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji, oprócz wykonania zdjęcia geotagowanego, również poprzez złożenie do kierownika biura powiatowego Agencji oświadczenia o wykonaniu praktyki.

2. w przypadku warunkowości w ramach norm GAEC 7 i 8:
 - wprowadzenie możliwości posiadania innej dokumentacji potwierdzającej realizację wymogów, która będzie zawierała m.in. takie informacje jak:
 - numer działki ewidencyjnej oraz oznaczenie działki rolnej,
 - wielkość powierzchni uprawy,
 - datę i rodzaj wykonanych zabiegów agrotechnicznych, rodzaj uprawy;
 - rezygnacja z obowiązku składania oświadczenia o dacie w przypadku:
 - wsiewki śródplonowej – zbioru uprawy w plonie głównym w terminie 7 dni od dnia zbioru tej uprawy;
 - międzyplonu ścierniskowego – wysiewu tego międzyplonu w terminie 7 dni od dnia jego wysiewu.

3. w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych od kampanii 2024:
 - złagodzenie zasad przyznania płatności, m.in. poprzez zmniejszenie liczby wymaganych gatunków roślin w interwencji dotyczącej Bioróżnorodności na gruntach ornych, obniżeniu minimalnej obsady zwierząt z 0,5 DJP/ha do 0,3 DJP/ha dla wybranych cennych siedlisk przyrodniczych oraz łatwiejszą ich identyfikację poprzez wykorzystanie warstw cyfrowych zaimplementowanych do aplikacji eWniosekPlus.

4. w ramach płatności dla młodych rolników:
 - odstąpienie od wymogu posiadania przez rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności dokumentu potwierdzającego, że podlegał ubezpieczeniu w KRUS;

- ograniczenie wymogu składania oświadczenia w celu ustalenia daty rozpoczęcia działalności rolniczej - tylko w przypadku nieposiadania przez małżonka rolnika numeru PESEL.
5. w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt od kampanii naboru wniosków 2024:
 - wprowadzenie nowej płatności dla rolników uczestniczących w krajowych systemach jakości (obecnie są to: system QMP dla bydła rzeźnego i system QAFP dla świń, kurcząt brojlerów i indyków rzeźnych) z tytułu obowiązujących w tych systemach ograniczeń w zakresie stosowania antybiotyków - uzależnione od akceptacji KE, gdyż wymagało to zmiany PS WPR;
 - umożliwienie rolnikom utrzymującym w jednym gospodarstwie konie w systemie otwartym oraz ogiery w pomieszczeniach/budynkach realizacji ekoschematu Dobrostan zwierząt.
 6. w odniesieniu do interwencji rolnictwo ekologiczne od kampanii naboru wniosków 2024:
 - uproszczenia dla rolników w ubieganiu się o premię za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą w postaci obniżenia z 0,5 DJP/ha do 0,3 DJP/ha minimalnego poziomu obsady zwierząt;
 - możliwość dowolnej zmiany rodzaju realizowanych zobowiązań w trakcie 5-letniego zobowiązania ekologicznego.

Natomiast w przypadku interwencji LEADER/RLKS rozszerzono katalog beneficjentów uprawnionych do korzystania ze wsparcia na zakładanie lub rozwój działalności gospodarczej o gospodarstwa opiekuńcze. Uelastyczniono warunki przyznawania wsparcia w przypadku działań sektorowych w sektorze owoców i warzyw oraz pszczelarskim - w odniesieniu do interwencji ukierunkowanych na ochronę środowiska. Ograniczono bariery administracyjne poprzez m.in. wprowadzenie zmian w zakresie wykorzystywania danych cyfrowych, dostosowania terminów wykaszania niedojadów oraz wprowadzono uproszczenia w zasadach realizacji poszczególnych wariantów interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznej na obszarach Natura 2000.

W interwencjach inwestycyjnych ukierunkowanych na wsparcie gospodarstw rolnych wprowadzono modyfikacje i uzupełnienia, m.in. wprowadzono dodatkowe preferencje wyboru i warunków przyznania pomocy dla rolników, którzy prowadzą chów lub hodowlę świń zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego oraz waloryzację wysokości kosztów jednostkowych w interwencji dot. zabezpieczenia przed ASF. Dodano nowy System Jakości Wieprzowiny PQS (Pork Quality System) do listy krajowych systemów jakości.

Warto też wspomnieć, że uproszczenia objęły procedurę składania wniosków o przyznanie pomocy i wypłatę środków poprzez wprowadzenie możliwości składania wniosków drogą elektroniczną poprzez platformę elektroniczną dedykowaną dla

beneficjentów Planu oraz ograniczono liczbę wymaganych załączników do wniosków aplikacyjnych.

W celu usprawnienia wprowadzania zmian będących reakcją na aktualną sytuację w sektorze rolno-spożywczym, wdrożono do systemu prawnego wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dla większości interwencji II filara, co znacząco skróciło proces wprowadzania ew. modyfikacji i zwiększyło pewność prawną dla beneficjentów, w porównaniu do aktualnych przepisów wdrożeniowych.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarych